

Hongria i l'OTAN, anar-hi anant?

El proper dia 16 de novembre els hongaresos decidiran en referèndum sobre l'ingrés a l'OTAN en uns moments en què el seu país recobra la vitalitat econòmica després d'un període de dura reestructuració econòmica.

Malgrat que els governs dels antics països comunistes de l'Europa central i oriental són un clam permanent que demana l'accés a l'OTAN, Hongria serà el primer a portar a terme un referèndum per conèixer el suport popular a l'Aliança Atlàntica. De fet, els estatuts de l'OTAN no exigeixen un referèndum com a condició prèvia a l'ingrés, i als tres països invitats a adherir-se a l'Aliança durant la cimera del darrer juliol –Polònia, Txèquia i Hongria– pràcticament existeix unanimitat a favor de l'OTAN entre els partits parlamentaris.

Suport majoritari. Segons els darrers sondatges, aproximada-

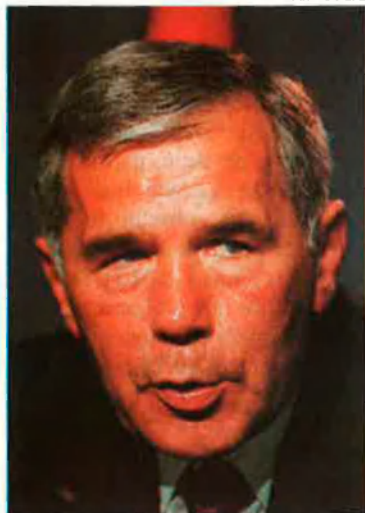
ment dues terceres parts dels hongaresos, que són conscients dels llargs períodes històrics de submissió del seu poble als imperis otomà, austríac i soviètic, són partidaris de l'OTAN. És especialment viva la memòria de la brutal repressió de l'Exèrcit Roig contra l'alçament de 1956, que provocà la mort de 25.000 hongaresos.

Tots els partits parlamentaris hongaresos propugnen el "sí", únicament l'extraparlamentari Partit dels Treballadors (comunista) s'oposa a l'Aliança Atlàntica, però tot i això ha prosperat el seu recurs contra la campanya que el Ministeri de Defensa desplega als mitjans de comunicació per informar i convèncer la població sobre l'in-

grés a l'OTAN. L'òrgan de supervisió de la televisió ha dictaminat que el govern ha d'identificar com a part de la campanya pro-OTAN el personatge de Lajos Korda, que els realitzadors d'una popular comèdia familiar televisiva han incorporat als seus guions. D'acord amb les denúncies del Partit dels Treballadors, el govern del primer ministre socialista Gyula Horn ha pagat set milions de forints –uns 5 milions de pessetes– als productors de la sèrie per tal que s'inventessin el personatge de Lajos Korda per encarnar un servicial i amable oficial de l'exèrcit.

Tanmateix, aquest contratemps és gairebé anecdòtic si es compara amb les complicacions que han

ARXIU / EFE

Gyula Horn, primer ministre d'Hongria. El desgast del seu executiu podria traduir-se en un vot de càstig en el referèndum sobre l'OTAN.

sorgit en la coalició governant –integrada pels socialistes i pels liberals de l'Aliança dels Demòcrates Lliures– en relació a la convocatòria del referèndum. Inicialment el govern volia incloure també una pregunta sobre el polèmic tema de la propietat estrangera de la terra agrícola, però l'hagué de retirar quan l'oposició aconseguí 200.000 signatures per a una formulació alternativa.

Més enllà d'aquesta controvèrsia, el desgast que l'actual executiu pateix –com a conseqüència de la dura teràpia de xoc econòmica que hagué d'aplicar el 1995 i dels nombrosos casos de corrupció que han esquitxat els processos de privatització– podria traduir-se en un cert vot de càstig en el referèndum. En cercles de l'OTAN es tem que un percentatge d'abstenció alt o de "sí" baix podria suscitar dubtes entre els actuals països membres –els parlaments dels quals han de ratificar els nous ingressos– i complicar l'entrada dels tres nous socis, que abans de finals d'any signaran ja la Carta d'Adhesió.

Esforz recompensat. Quan el Partit Socialista Hongarès (ex-comunistes reformats) accedí al poder el 1994 després de derrotar els partits de centre-dreta, Hongria estava molt a prop d'un daltabaix financer. Enfront del creixement

Cicatritzant ferides històriques

Des que Hongria perdé dues terceres parts del seu territori arran del Tractat de Trianon a la fi de la Primera Guerra Mundial, l'irredemptisme ha estat un element constant de la política hongaresa. Budapest s'alià amb l'Alemanya nazi per tal de recuperar els territoris perduts. Després de la Segona Guerra Mundial, 70.000 hongaresos foren expulsats de Txecoslovàquia, un episodi que encara enverina les relacions entre

l'actual Eslovàquia i Hongria. El període de dictadura comunista soterrà parcialment les aspiracions nacionalistes, que ressorgiren després del retorn a la democràcia el 1989. Hongria despertà la inquietud dels seus veïns –sobretot d'Eslovàquia i Romania– quan el primer cap de govern post comunis-

ta, el conservador Jozsef Antall, afirmà que se sentia primer ministre "espiritual" de quinze milions d'hongaresos, i no únicament dels deu milions que viuen dintre de les fronteres d'Hongria.

Esperonada per la necessitat de mantenir un bon veïnatge que faciliti la integració a la Unió Europea i a l'OTAN, la coalició de socialistes i liberals que prengué el relleu el 1994 optà per negociar amb Eslovàquia i Romania tractats que establissin el caràcter inalterable de les fronteres actuals a canvi de garantir certs drets lingüístics i culturals a les minories hongareses.

En els darrers mesos ha regnat una creixent harmonia entre Hongria i Romania, mentre que l'Eslovàquia de l'autocràtic primer ministre Vladimir Meciar incompleix les clàusules del tractat signat amb Budapest el 1995. El nou govern romanès, sorgit de les eleccions del darrer novembre, inclou el partit de la minoria hongaresa i ha aprovat com-

petències ampliades en matèria d'educació i cultura per a 1.600.000 persones que integren la comunitat hongaresa. Ben altrament, el govern eslovac retarda la presentació d'un projecte de llei sobre els drets de les minories que beneficiaria els 570.000 eslovacs d'origen hongarès.

Intercanvi de població. La construcció de la central hidroelèctrica de Gab-

ARXIU / EFE

Vladimir Meciar. El primer ministre eslovac juga la carta nacionalista a un any de les eleccions generals al seu país.

cikovo-Nagymaros al riu Danubi representa un altre escull en la relació entre Hongria i Eslovàquia. Projectada conjuntament pels governs comunistes de Praga i Budapest als anys setanta, Hongria se'n retirà al·legant que la desviació d'una part del cabal del Danubi –que delimita part de la

frontera entre els dos països– causaria greus trastorns ambientals. El Tribunal Internacional de l'Haia, encarregat de dictaminar sobre el cas, pronuncià el darrer setembre un veredictè salomònic que no satisféu cap de les dues parts: Hongria ha de compensar Eslovàquia per la part del projecte que li pertocava finançar i Eslovàquia ha d'indemnitzar Hongria perquè desvià part del cabal del Danubi. Curiosament, la lletra menuda de les compensacions –el com i el quant– l'han de negociar les dues parts.

El primer ministre eslovac Meciar, que juga la carta nacionalista a un any de les eleccions generals al seu país, afegí més llenya al foc proposant al cap de l'executiu hongarès un intercanvi de minories ètniques. Deixant de banda la desproporció entre els 570.000 hongaresos d'Eslovàquia i els 12.000 eslovacs que viuen a Hongria, el suggeriment de Meciar evocà l'espectre de les depuracions ètniques als Balcans. **A. M.**

Els membres de l'Aliança Atlàntica van invitar a adherir-se a aquesta organització Polònia, la República Txeca i Hongria en la cimera del passat mes de juliol. Segons els darrers sondatges, dues tercers parts dels hongaresos, conscients dels llargs períodes de submissió del seu poble, són partidaris de l'OTAN.

descontrolat del deute extern —que ultrapassava els 3,3 bilions de pessetes, un dels més alts del món per càpita— i dels dèficits comercial i per compte corrent, el nou govern hagué d'encetar un dur programa d'ajust que comportà la devaluació del forint d'un 9%, fortes retallades de les pensions

i dels salaris dels funcionaris i un augment dels impostos. A més, es reduí la despesa social i s'impulsà el programa de privatitzacions de les empreses estatals. Aquestes mesures provocaren una caiguda dels salaris reals d'un 16% i del consum intern d'un 8% en el període 1995-1996. No obstant això,

el sacrifici ha permès sanejar les finances hongareses —el deute extern ha disminuït a la meitat— i consolidar el país com a primer receptor d'inversió estrangera directa entre els antics països comunistes, amb gairebé una tercera part del total, sobretot de les inversions provinents d'Alemanya, els Estats Units i Àustria. Després de registrar un creixement molt minso el 1995-96, enguany el PIB s'incrementarà un 2% o fins i tot un 3%. La inflació s'ha reduït des del 31% fins al 18% i l'atur està al nivell més baix dels darrers cinc anys (8,1%). A més de la millora macroeconòmica, la gran aflluència de capital estranger ha permès la modernització de la tecnologia i de les pràctiques de gestió en les empreses.

La Comissió Europea ha premiat l'esforç hongarès amb una opinió favorable sobre l'inici de negociacions per a l'adhesió a la Unió Europea, i àdhuc ha atorgat a Hongria la millor qualificació dels cinc països que han rebut el vist-i-plau de Brussel·les (a més dels econòmics, es tenien en compte criteris polítics i d'adopció de la legislació comunitària).

Malgrat els èxits, el Partit Socialista s'enfronta a una probable pèrdua de la majoria absoluta en les eleccions generals, que se celebraran l'any vinent. El Partit dels Propietaris Independents, liderat pel carismàtic Jozsef Torgyan, ha pogut capitalitzar el descontentament provocat per l'ajust econòmic amb un discurs populista-conservador que critica la inversió estrangera i la liberalització econòmica. Ara per ara, el Partit dels Propietaris Independents encapçala les enquestes amb un 25%. D'altra banda, la superació de les divisions al camp cristiano-demòcrata-liberal per tal de construir una àmplia coalició de centre-dreta topa amb l'enemistat mútua d'alguns dels seus líders. Si el Partit dels Propietaris Independents manté la popularitat i forma part del proper govern, perillarà la continuació de la incompleta reestructuració econòmica.

Alexandre Muns

e'm'
EDIMARK

tecnologia en edició i màrketing directe

IMPRESSIÓ DE DADES VARIABLES PER
SISTEMA LÀSER D'ALT RENDIMENT

e'm'
EDIMARK

Borrasca, 1.
46017 Valencia
Tel. 378 93 52
Fax 357 41 06
edimark@aemd.es